

Владимир Умељић

**ИМЕ КЛИМЕ (ШИФРА: „ОРАШАЦ“)
Београдске приче о сањању и живљењу живота**

Уредник
Зоран Колунџија

Владимир Умељић

**ИМЕ КЛИМЕ
(ШИФРА: „ОРАШАЦ“)**

**Београдске приче
о сањању и живљењу живота**

ПРОМЕТЕЈ
Нови Сад

Садржај

ПРЕДГОВОР АУТОРА	7
О ПИСМЕНОСТИ (Језик наш насушни)	11
ЛЕТЊИ ДАН У „ОРАШЦУ“ (О порођајним мукама и радостима)	17
СУША (О вагрожртви)	34
МЕСЕЦ (О зачињању)	51
СУНЦЕ (О чедности)	68
ЗЕМЉОТРЕС (О тражењу)	77
ГРОМ (О буђењу)	146
КИША (О препознавању)	165
СНЕГ (О нестајању)	183
ПОПЛАВА (О опстајању)	192
ЗВЕЗДЕ (О летењу)	200

ВУЛКАН (О подземљивању)	236
ЛЕД (О онечовечењу)	285
МАГЛА (О искупљивању)	308
ДРВЕЋЕ (О сећању)	321
РОСА (О искушењу)	331
ИМЕ КЛИМЕ (О неизговорљивом)	340
ВРЕМЕ (О смислу)	346
ИЗВОР (О духовању)	357
ЛАВИНА (О доживљавању)	368
НЕСТАНАК КЛИМЕ (О прошлости и будућности)	405
ПОГОВОР (О сањању и живљењу живота)	419

ПРЕДГОВОР АУТОРА

Препоручује се читаоцима, да при читању не прескоче овај предговор. Он садржи, наиме, вредне информације о овим причама о Београду и Београђанима

... нпр. о причи о једном Београду, који тада то није био и о његовим Београђанима, који тада то нису били...

... или о причи, у којој Београђани, јунаци овог приповедања, уопште нису грађани Београда...

Упркос (или захваљујући) тим почетним информацијама, сигран сам – ко год од једног књижевног дела (не) очекује извесна изненађења, биће више него изненађен...

Циклус прича о Београђанима и Београду, „Име климе“, овим се по први пут појављује као интегрална целина пред читалачком публиком.

И што је у извесном смислу још значајније – већина ових прича поседује и одашиље штавише једну мистичну (или барем мистериозну) поруку, једну трансцендентално инспирисану и стога просвећеном разуму недоступну поенту...

... и ниједан саветодавац није нпр. предложио наслов „Ars mystica Belgradensis“...

Закључно о овом аспекту – чак и када бих размишљао о могућности, да једно живо приповедање о Београду и Београђанима насловим речима из једног 'мртвог' језика (што не чиним), вероватно бих се био одлучио за „Ars vivendi Belgradensis“, јер београдски начин живљења за мене *јесте* једна 'београдска *умешности* живљења'.

Свако, дакле, има слободу личног избора. То је по мом убеђењу, иначе, и једина стварна слобода, коју човек уопште може да има и да живи.

Научно-документарна инсерција у причи „Вулкан“, која се односи на конкретна историјска догађања и на све наведене балканске, европске и светске актере последњих балканских ратова, у завршној деценији 20. века, међутим, одговара провереним и проверљивим чињеницама.

И овде су, дакле, сви наведени историјски актери, датуми и догађаји истинити, осведочени и доказани.

За све литерарне ликове (главна јунакиња, њени сапутници/истомишљеници) у овом ’вулканском’ приповедању пак важи познати принцип, да је свака случајна сличност са реалним особама то, шта јој и само име каже – а како то добри обичаји и закони прописују – једна само случајна сличност.

Исто важи и за научно-документарну инсерцију у причи „Лед“. Сви овде наведени подаци о аферама Ватиканске банке, о прању прљавог новца мафије и сопственог капитала, као и о криминалним делатностима високих римокатоличких достојанственика и банкара, мафијаша и политичара – закључно са убиствима појединих учесника – истинити су, осведочени и доказани.

Све институције (Ватикан и његова банка, друге умешане банке, итд) и сви учесници ових закулисних и илегалних радњи (папе, бискупи, банкари, политичари, мафијаша, слободни зидари, судије) наведени су под својим правим и пуним именом, и презименом.

Остале приче су највећим делом плод ауторске фантазије. Надам се да то неће навести читаоца на помисао, да су оне стога мање блиске животу, мање истините... јер и оне се увек, барем једним делом базирају на реалним догађајима... и увек на реалним размишљањима и осећањима...

Једина пак прича са свесно потенцираним, са скоро искључиво хумористичким тежиштем је „Лавина“, која се смислено и текстуално ослања на моју збирку сатиричних прича о Србима у дијаспори. Та збирка је под називом „Земљаци“ објављена 2002. године у Београду и чак добила награду „Академије Иво Андрић“, као најбоља сатирична књига године на српском говорном подручју.

Питао сам се, наиме, при одабирању прилога за ову књигу, зар заиста све – београдске и београђанске – приче о сањању и живљењу

живота морају (смеју?) да буду озбиљне? Одговор је само и искључиво могао, и морао да гласи – не, апсолутно не!

Јер, мишљења сам да је у Београду и за Београђане управо смех она 'најважнија споредна ствар на свету', чак још и пре фудбала... и политике... Значи – барем једна хумористичка прича за ово наше, не исувише ведро или чак насмејано време...

Сатирични поглед на живот условљава и оправдава много тога, па и следећи апел:

Молим и сада (као и тада) све ословљене, који у сатиричним приказима овог казивања нису препознали себе, да ми опросте, јер у том случају нисам био довољно јасан и експлицитан при изражавању.

Прича „Земљотрес“ је већ била објављена, али она дефинитивно припада овом циклусу, прво објављивање (донекле модификована верзија) је била само једна врста 'позајмице'.

Закључно (што је само условно речено заиста 'закључно'), причу „Сунце“ сам исплео око једног од најдражих појединачних доживљаја у свом животу, око једног очигледно незаборавног пољупца из врло ране младости. Разумљиво је да је ова прича посвећена тој мојој драгој другарици, која ми је подарила ту предивну успомену.

'Условно речено', јер је неминовно, да сваки циклус не само увек подразумева затварање једног одређеног круга, већ истовремено и његов нови почетак. Стога је и повратак првој причи овог циклуса („Месец“) на овом месту, на крају овог предговора, само доследан. То је једна прича о давним временима, о једном Београду, који тада то није био и о његовим Београђанима, који тада то нису били...

... а можда је на овом месту још једна прича, негде у средини књиге, вредна помена... У њој, наиме, Београђани, јунаци овог приповедања, уопште нису грађани (иако су житељи) Београда...

Пре 'званичног' почетка приповедања само неколико речи о важном предуслову истог, наиме, о језику тј. писмености, из уста једног ученог српско-православног свештеника а читалац опет има своје суверено право избора, шта ће од тога прихватити као научно-историјску чињеницу а шта већ уврстити у књижевно приповедање.

Но није згорега упутити на чињеницу, да лингвистички подаци добрим делом потичу из фасцинантних резултата истраживања прастарог „Винчанског писма“ познатог српског научника, палеолингвисте Радивоја Пешића.

Круг приповедања се затвара завршном визијом („Нестанак климе“) о по могућству последњем искушењу опстајања човечанства

– од праљуди, који су се можда називали Сораби, па до армагедонског надметања између ултимативних 'родитеља и деце', између природне и вештачке интелигенције.

Закључно (и овог пута безусловно), зашто „Шифра Орашац“?

То „Орашац“ нема везе са Првим српским устанком и Карађорђејем, не, ради се о једној од ретких традиционалних кафана у Београду, код Вуковог споменика, отвореној 1878, која још постоји (2024), а у коју сам први пут ступио са родитељима са пет година живота и од тада сам јој деценијама веран.

И обрнуто.

Ту летњу башту са прастарим циновским липама сматрам најлепшом у Београду, кухињу сјајном а персонал, који се по природи ствари редовно мењао и обнављао, увек домаћински љубазним и пријатним. Стога је и ова збирка прича једна врста скромног споменара, ако не и споменика тој кафани, у највећем делу њих је наиме и „Орашац“ присутан.

А у понекима је и обрнуто.

Ово су, дакле, врло различите приче о сањању и живљењу живота, које се дешавају у различитим временима, под различитим околностима и са различитим тежиштима радње. Неке од њих се чак великим делом одвијају и на сасвим другим местима (црногорска обала, Копаоник, Франкфурт, Рим, Петроград), увек су међутим битно детерминисане уском везом са Београдом и/или Београђанима.

Одлука о разноврсности и чак разнородности ових прича је врло свесно донесена.

Све оне су, исто тако свесно, добиле насловљено заједнички предзнак, који увек упућује на један важан климатски фактор. Старогрчки 'to klimas', иначе, првобитно означава 'савијање, кривљење' (можда чак слободно интерпретативно и – грбљење?) и на читаоцу је, као и увек, да одлучи о вишеслојности и различитом значењу сваког, па и овог именована.

Чак и један Алберт Ајнштајн је (још једном – слободно интерпретирано), на извесан начин постулирао универзално важење ове старогрчке језичке детерминанте. Он је, наиме, математички доказао да се и две паралелне линије (савијају, криве и) неминовно сусрећу...

... наравно, тек у бесконачности, значи – у вечности...

О ПИСМЕНОСТИ (Језик наш насушни)

Језик, децо моја, је ризница наше прошлости, чувар ума и савести, огледало трајања душе, Божија спона између постајања и постојања. Језик, усмени и писмени, је неподмитљиви сведок а његова злоупотреба зачетак сваког греха човековог времена.

Језик је оружје истине и оружје зла и то су знали сви, којима се на било који начин објавио вечити принцип универзума – јер, један је пут који води од Бога и ка Њему али су разнолики појавни облици истога у нашим главама и, стога, велика су и опасна наша овоземаљска лутања.

Више од две хиљаде година пре доласка Спаситеља, дао је египатски фараон Ехнатон да се запише: „Ра је владар сваког хоризонта и радује се само у земљи светлости (истине), у коју се враћа као свој син Атон...”

Заратустра, од оца Порусхаспе и мајке Дугхдове, из племена Спитаман је писао: „Два су се духа, два близанца, на самом почетку објавила и то су, по смислу, по *јовору* и делању, Добро и Зло. Када су се та два духа по први пут средла, настали су живот и смрт и од тада се зна да најгора судбина чека све слуге *лажи* а најбоља све правоверне...”

И тумачи ислама су неуморно размишљали о грешној склоности човека да злоупотребљава језик и није случајно, да се Мухамедов назив у Корану, ’Уми‘, првобитно преводио као ’изасланик‘ а потом и све чешће као ’неписмен‘ – значи, хтели су да укажу на то да је пророк ислама био један празан и пријемчив суд, који је Бог испунио

Својом истином те да је, стога, Мухамедово учење слободно од сваке људске и личне, субјективне и интересима замућене интерпретације.

Исус Христос, наш Спаситељ, који трансцендира сав простор и сво време, коме је тело, душа и космос Његово јединствено и недељиво биће, који је истином победио, обезвредио и укинуо смрт...

Да се разумемо – мада је један скривени и суштински синкретизам у дубини свих верујућих душа неминован, јер Бог је један – не заговарам ја овим никакво стапање, мешање, разводњавање и збрку верских искустава и учења а камоли да подржавам онај привидни екуменизам политичког хришћанства, које исувише радо јаше на оном старозаветном 'златном телету' и хришћанске патријархе најрадије види као своје говедаре.

Не, ја не образлажем ту властодржачку доктрину отцепљене западне цркве и наводну неопходност стављања Васељене под дуплу круну римског бискупа – већ напротив. Ја наиме знам ко сам и шта сам, ја знам који је мој пут.

Говорим вам о неопходности трагања за истином и о важности језика и писма на том путу, као и да је та исконска тежња ка светлу сазнања, ка тражењу смисла стара колико и људска вера у њега, без обзира у којој форми се та вера указала и исказала.

Погледајмо, елем, постоји ли прећутана историја и зашто бисмо и ми Срби – са оволико убогих и неписмених, гладних, бескућних и обеспућених – требало и морало да се бавимо тим питањем па макар нас поново једном засули грдњом и претњом, црним каменом и змијским језиком.

Пружа ли, пре свега, озваничена школска историографија било какве податке о евентуалној егзистенцији Срба пре оног такозваног прадосељавања на Балкан у VII, VIII и IX веку? Страбон (20-60 год. по Христу) открива Србе у области Волге (*Videntur Siraces-Sirbaces vel Srbaces – et aorsi patria superiore ejecti*), Плиније их локализује око Азовског мора (*A cimmerico accolunt: Maeotici, Vali, Serbi, Zingi, Psesii...*), Птоломеј зна за Србе на Кавказу (*Inter Hippicos montes et Caraunios Surani-Surbani...*)...

Шта се, међутим, догађало у претхришћанско време, у свим оним хиљадама година, док су у Египту а потом у Централној и Јужној Америци настајале величанствене пирамиде, вршиле се операције на отвореном мозгу и усавршавали философски системи?

Јесу ли постојали Срби у време када Сумерци, око 3200. пре Христа, поносно објављују свету рађање људске писмености као

један од најграндиознијих скокова у историји човечанства? Потом следи протоеламско писмо (3000-2000. пре Христа), протоиндијско (око 2200. пре Христа), египатско, критско, кинеско...

Или су Срби заиста ушли у историју као један више-мање безначајни део аморфне и варварске словенске лавине, која се у једном тренутку сручила на декаденцијом измождenu западну цивилизацију?

Ни то, свакако, не би било ни покор, ни срамота.

Ниједан други догађај, закључно са тако битним моментима као што је прелазак на земљорадњу или проналазак точка, није у толикој мери револуционисао профани део а ни задужио духовни део људске историје, као што је то учинио проналазак писма. За Индуса је Санскрит нешто свето, Платон третира писмо као Nymphesis и тпете истовремено, Кабала поучава да су слова и бројеви чувари божанске моћи, који поседују сопствена сазнања и посвећенима просветљују дух.

Новопитагорејска философска школа сматра слова и бројеве божанским бићима а у нордијским Едама читамо да је Один добровољно висио девет дана и девет ноћи на светом дрвету Yggdrasil, да би заслужио да буде посвећен у тајну руна. За Фрању Асишког је свако слово, сваки писани знак носио нешто свето у себи.

Али – када и где је настала људска писменост?

Због чега званична европска и светска историографија прећуткује да је већ пре више година, при археолошким истраживањима у околини данашњег Београда, пронађено алфабетско писмо, урезано у материјал, чија је старост датирана са 8.000-10.000 година?

Ово 'Винчанско писмо' садржи 58 писаних знакова – 14 вокала и 44 консонанта и када се изфилтрирају све словне варијанте и лигатуре, остаје 26 слова која се, иначе, спорадично појављују у свим осталим и каснијим архаичним писмима.

То је све истражио наш велики научник Радивоје Пешић. Занимљиво је, да је етрурски алфабет (Elementa), као круна једне врхунске ране цивилизације у Италији (око 1000 год. пре Христа), потпуно идентично са својим винчанским праузором. Још је занимљивије, да су Етрурци сами себе називали Расени (Расани, Рашани) а скоро је искључено да је то пука случајност да се одмах поред Винче налазе остаци прастарог насеља Рашице, да се једна од колевки српске државности и духовности зове Рашка, чији центар Рас је до данашњег дана настањен.

Да се подсетимо – језик је непоткупљиви сведок времена и трајања.

У – тек само неколико хиљада година старом – индијском Санскриту 'раса' значи 'земља' или 'држава' али и 'сок, вода, вера, смисао'. Има ли, може бити, српских језичких трагова у овом прастаром писму? Ево вам неколико примера а ко жели, децо, нека тражи даље:

санскрит	српски	немачки	енглески
ватра	ватра	Feuer	fire
сила	сила	Gewalt	violence
мач	мач	Schwert	sword
југа	југ	Süden	south
устаха	уста	Mund	mouth
бхес	бес	Wut	fury
мрити	мрети	sterben	die
дети	дете	Kind	child
бхага	Бог	Gott	God

Свакако, теоретски је могуће и легитимно је да је чак прва претпоставка, да се при овоме пре ради о траговима санскрита у српском језику а не обрнуто, али – шта нам кажу бројни топоними, називи река, планина, језера и насеља у Европи, Азији и Африци који су не само старији од данашњег датирања старости српског језика, већ и великим делом и од Санскрита?

У Индији, насеља – Срба, Србумпур, Србинагор; реке – Срба, Сарб-акот, Србаљ, Сирбаца... У Египту, језеро – Lacus Sirbanis; један ишчезли народ – Себритае; градови - Србазара, Субри; острво – Субра. У афричком Чаду – река Србеваља у Палестини - насеља Срба и Србах. У Персији – град Сирбхан. У Авганистану и Курдистану, градови – Србјанд, Србјах, Србацан, Србдуба, Србад; реке – Сарби, Сурбан, Сарбага; планине – Сарбог, Србог, Сарбади, Србода... Феничани знају за један народ Ssaerbahh у градовима Јредон, Серица и Сера/Серба, у Кини још живи сећање на белопуте староседеоце по имену Сјабри, Сјамбри, Сјаб...

И још једном вас подсећам – језик је непоткупљив а историја не познаје и не признаје случајности.

Зашто вам све ово говорим? Два разлога ми леже на души.

Први је, јер знање није само – махом злоупотребна – моћ силних и обесних већ и њихов страх. Када се, наиме, знање и дух удруже, онда

се јавља истина и рађа слобода у човеку – тога се моћници плаше, јер их учи пролазности свега таштог и телесног, те добро знају шта је једино у стању да „тирјанству ногом за врат стане“...

Сетимо се судбине десет израиљских племена, Хикса и Хетита, Инка и Маја, Етрураца, Хазара и многих других за које ми, додуше, никада нећемо са последњом и дефинитивном сигурношћу дознати, је ли њихова судбина била казна због владалачког насилништва или пак цена истине и слободе духа, али – сећајмо их се...

Други је разлог једно подсећање, децо моја, да је ово слово само један подстрек за ваше даље размишљање и тражење. А бити најстарији народ, ма који да је то – не заборавите никада – ни у ком случају не значи бити ни први, ни вечито најбољи, најпаментнији, најчаснији...

Вера нас не уздиже ни до каквог овоземаљског господарства и господарења, већ нам само налаже већу етичку одговорност за себе и другог. Провиђење води сву Божију децу, која му се отворе, но нико није по свом рођењу отпоран на искушења – не заборавите, пут је неретко крајњи циљ и домет на стази пролазности.

А Звер, Звер и када спава, сања слабог човека.

Да ли су ти најстарији – Срби? То не знам, то нико не зна, као што нико не зна да ли тако нешто уопште постоји. Сигурно, неко беше најстарији, но да ли је то тада било оно, што је касније почело да се назива народ, нација?

Или је тада постојао само један, Божији народ? Биће да је тако...

Али знам шта смо већ дуго, да нисмо од јуче – и то је довољно за даље трагање и учење о сопственим коренима а то се најпоузданије чини у језику, у писму. Јер људи пролазе, дрво трули, камен се труни, метал рђа, биљке вену, тканине се распадају...

Да. Римљани су уништавали Александријску библиотеку 48. пре Христа, хришћани 391. а муслимани 642. после Христа, нашу Националну библиотеку сахранише нацисти 1941, но докле год има језика, никада се сви трагови не затиру, никада се истина не може убити.

И од мртвих, убијених књига се вазда учи, како рече немачки песник Хајнрих Хајне: „Тамо где се спаљују књиге, тамо ће се кад-тад спаљивати и људи“. Страшна, али корисна, јер надасве опомињућа поука. Јер истина.

А истина, децо моја, није увек лепа, али трагање за њом јесте. Тако нам је оставила у аманет велика јужноафричка књижевница Надин Гордимер, која је 1991. године добила Нобелову награду за књижевност.

Док је ауторски принцип неважан, важно је *шита* а свеједно *ко* приповеда или пише.

То смо наследили, научили, усвојили из старе византијске традиције, јер сваки стваралачки чин човека је само мајушни, слабачки одблесак првобитног стваралачког чина Господа. И то је више него довољно, почаст над почастима.

Не заборавите никада, децо моја – на почетку је била Реч и на крају ће бити Реч.

ЛЕТЊИ ДАН У „ОРАШЦУ“ (О порођајним мукама и радостима)

Узео је дубок гутљај пива из замагљене чаше и задовољно уздахнуо, да, уживање у хладном пиву је било неупоредиво веће при овим врућинама, када преко дана ваздух трепти а предвече почиње да се смирује, слеже и судара са врелим издисајима београдских улица.

Наравно, сви су уздисали, жалили се и јадиковали, ово није нормално, јао умирем, умрећу, дакле – све нормално, само живи могу да јече...

Он је, међутим, волео овакве климатске испаде, чак је боље радио, са више инспирације, када је београдски асфалт исијавао јару. Тренутно му је недостајало само још мало труда (или среће) и онда ће моћи да пошаље издавачу комплетну нову збирку прича, недостајала је можда само још једна или две, оно што ће заокружити све ћошкасто...

Или га потенцирати, ствар дефиниције, важан је као и увек био његов осећај – то је то!

Не, то је био превелики оптимизам, самозаваравање, „Моје песме, моји снови“ на ужареном асфалтном огњишту Београда, површине 359,96 км² (градско језгро), односно 2.862,72 км² (предграђа и придодате општине). Јер у суштини је за већину њих имао пре основну верзију, дакле тематску одредницу, могућу радњу, донекле оцртане ликове...

Али барем концепт збирке је стајао а то је искуствено већ била велика ствар.

А и квантитативни однос, размера је била у пристојним границама, да видимо, мада ми математика никад није била јача страна, уздахнуо

је, тако да сам се увек најежио, када би је неко прогласио највишом филозофијом.

Елем, двадесетак предвиђених прича, то је отприлике једна на око 18 км² (градско језгро), односно на негде око 145 по км² (читаво градско подручје). А у односу на број становника од око 1.600.000, то је једна прича на 80.000 људи.

То је умерено, скромно, не може се сматрати оптерећењем, агресијом на мозак и тако... Може се дакле математички и хуманистички стати иза тога и без гриже савести заступати и бранити пред собом и другима.

Добро, први, иницијални алиби је био ту.

А алиби је као и кредит, тако један британски аутор, човек га увек има, када му није потребан. Но ја се радије држим оног француског писца криминалних романа, који је констатовао, да само анђелима није потребан алиби, јер сам од тог хабитуса безмерно много удаљенији, него од статуса осумњиченог, који планира једну књигу. Невоља је, додуше, да признање у овом случају не важи као олакшавајућа околност, али барем растеређује, умирује савест.

Притиснуо је хладну чашу на чело и померао је споро на лево и на десно, зној се сушио и поново надолazio. Прилично несавршено као расхладни уређај за мануфафактуру мисли, пролазило му је кроз главу, вруће изнутра, вруће споља, баласт некорисних бесмислица расте и спречава балон креативности да се одлепи од подлоге, подигне.

Само се пиво непотребно угрева...

Али добро, ту је ипак већ била и маса идеја, које су се вртеле и лебделе, сретале и одбијале, преплитале и супротстављале, то се беше звало – креативни хаос? Једна прича се испили, замахне крилима на Јави а друга последично реагује вулканском ерупцијом на Јукатану?

А овог пута управо концепт је био и највећи проблем.

Јер он је врло смело предвиђао што различитија, разнороднија казивања, од сатире и хумора до драме и трагике, од бацања читалаца у размишљања до опуштања, од плача до смеха, од научно-трезвеног до фантазмагоричног. А од тога је требало направити ако не врхунски светски специјалитет, онда барем укусно јело за духовне гурмете а не папазјанију, мућкалицу за некритичне гурмане?

Онај 'црвени конач', који их је прошивао и спајао, требало је значи да буде врло лабав, каткад скоро невидљив, приче тематски удаљене,

разгранате а делом и одрођене, расуте по хиљадугодишњем времену а просторно... Тачке гледишта, перспективе жене, мушкарца, детета, младих и старих, једноставних и комплексних, симпатичних и одурних...

То значи, неминовно је улажење у дубине библиотеке духа, која никад не садржи само класике и модернисте, корифеје и господаре писане речи, већ и шунд литературу, стрипове, комшијске трачеве и пијачна оговарања, породичне свађе и...

Која никад није имуна на неретко претерану амбициозност, сујету и самопрецењивање аутора, каткад и на заблуду некаквог месијанства... Све сами подводни спрудови, подземне клопке и замке лагодног, незрелог и презрелог, шаблонског, фразеолошког, медиокритетског...

Да, затресао је главом, ја никада не захтевам много, само увек желим све...

Све се то наравно да избећи, обеснажити, уздахнуо је, ако човек нпр. престане да се бави књижевношћу и усмери своју писменост на састављање телефонских именика, бирачких спискова, листи чланова удружења голубара или филателиста, политичара-прелетача из једне странке у другу, трећу... На хороскопе и укрштене речи, попуњавање лото-листића... или на болничарку-Пепелугу и лекара-принца на белом коњу и са вилом у Марбељи...

Али сад назад ка озбиљном... или барем иоле конструктивном...

Основна лигатура између прича, то је јасно, то је Београд, то су Београђани. И – клима, климатска детерминанта живљења, у дословном и преносном смислу речи (природна, брачна, породична, социјална, политичка, итд).

Који елементи би требало да буду конститутивни?

Међуљудски односи? Неизоставно. Социјално-критички тон? Увек. Историјска, политичка, социјална условљеност људске егзистенције, говора, понашања, делања? Неизбежно. Мистика? Нераздвојиво од духа. Еротика? Незапостављиво у односу на дух и тело. Легенде, предања, митови? Неопходно. Људска осећања? Есенцијално.

Проблем, условно речено, састојао се у комплексности концепта, свака прича је целина за себе а све заједно би морале да упркос својој разнородности буду једна врста целине, иако је 'црвени конач' танак, каткад скоро невидљив, тек се наслућује и његово откривање би требало да представља изазов за читаоце.

Да их ословљава и подстиче на интеракцију са делом.

Сигурно, то су све технички, такорећи занатски аспекти, размишљања акушера пред следећи порођај, разлика је у томе, да се акушер овде припрема да породи самог себе. И то није нешто, што би обавезно требало подносити читаоцима под нос, јер би код понеких могло да поквари чаролију тајновитости, која прати свако уметничко стваралаштво, да...

Ко још води гледаоце на снимање филма?

Али шта вреди и највећи сликарски таленат, ако обдарени не влада начином избора и мешања боја, одабиром и припремом платна, правих четкица, уља, креде, заштитног лака? Свака уметност има занатску подлогу.

А чаролија је или ту или није, аутор је или занатлија и уметник или није... Бистро као боза...

Уз то, постоји један императив, који се безусловно мора поштовати а то је – читаоци се не могу прецењивати и, истовремено, они се додуше могу, али не смеју потцењивати, то би била још много већа грешка, јер порађа и форсира искушење, тежњу ка манипулисању.

А то се по правилу врло жестоко свети.

Мада, руку на срце, са мало пакости горње би се могло схватити и као упутство у оквиру неког „Курса за креативно писање“ са америчких колеца: „Свако поседује књижевни таленат, откријте свој! Само 1.500 долара!“

Но добро, уздахнуо је поново, једно је већ позитивно, обећавајуће, а то је да у концепту није предвиђено оно, што се при тим курсевима може очекивати – наступ Супермена, Бетмена, Спајдермена и осталих Кетвумен, Џедај-витезова, Индијана Џонса и белих ајкула-убица у акваријуму Јурасик-парка, где карте на улазу контролишу Џејмс Бонд, Паја Патак и Мадона а за ред се стара коњица у плавим униформама...

Ето коначно здравог и трезвог промишљања, олакшавајућих околности, зрачка наде, два јарка светла на крају мрачног тунела... која нису само фарови камиона са занесвешћеним возачем, који виси преко волана и неконтролисано јури ка теби.

Како беше оно о замкама и клопкама лагодног, незрелог и презрелог, шаблонског, фразеолошког, медиокритетског? Зар ниси пре пар секунди рекао – назад ка озбиљном или барем ка иоле конструктивном?

Бла, бла, бла... Или како је његова бака говорила – дрн-зврц...